

Khu VH-LS Đèo Cả-Hòn Nưa

Tên khác

Đèo Cả-Hòn Ròn

Tỉnh

Phú Yên

Tình trạng

Quyết định

Ban quản lý được thành lập

Có

Vĩ độ

12°49' - 12°56' vĩ độ Bắc

Kinh độ

109°19' - 109°28' kinh độ Đông

Vùng địa lý sinh học

05b - Nam Trung Bộ

Tình trạng bảo tồn

Đèo Cả - Hòn Nưa có tên trong Quyết định Số 194/CT ngày 09/08/1986 của Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng, theo đó quyết định thành lập một khu văn hóa lịch sử có diện tích 10.000 ha có tên là Đèo Cả - Hòn Ròn (Bộ NN và PTNT 1997). Ban quản lý của khu văn hóa lịch sử đã được UBND tỉnh Phú Khánh (cũ) quyết định thành lập vào ngày 26/07/1989. Tuy nhiên, đến năm 1996, dự án đầu tư cho khu văn hóa lịch sử này mới được xây dựng (Chi cục Kiểm lâm tỉnh Phú Yên 2000).

Khu Văn hóa Lịch sử Đèo Cả - Hòn Nưa có tổng diện tích 8.876 ha trực thuộc quản lý của Chi cục Kiểm Lâm (Chi cục Kiểm lâm tỉnh Phú Yên 2000). Đèo Cả - Hòn Nưa cũng được liệt kê trong danh lục đề xuất các khu rừng đặc dụng đến năm 2010 là một khu văn hóa lịch sử có diện tích 8.876 ha trong đó có 2.136 ha đất có rừng (Cục Kiểm Lâm 1998).

Năm 1999, Ngân hàng Phát triển Châu á (ADB 1999) đã đề xuất mở rộng thêm 2.925 ha vùng biển để hình thành một khu bảo tồn biển ở đây.

Địa hình và thủy văn

Khu Văn hóa Lịch sử Đèo Cả - Hòn Nưa thuộc địa phận huyện Tuy Hòa, trong vùng bờ biển miền Trung Việt Nam. Khu này nằm trong khoảng độ cao từ mặt biển lên tới 706 m ở đỉnh núi Đá Bia ở phía bắc của vùng. Phía bắc của khu văn hóa lịch sử có Biển Hồ, là một hồ nước ngọt lớn.

Đa dạng sinh học

Theo ADB (1999), Khu Văn hóa Lịch sử Đèo Cả - Hòn Nưa có 2.157 ha rừng tự nhiên. Nơi đây có những quần thể của phân loài Voọc và *Pygathrix nemaeus* subsp., Gấu ngựa *Ursus thibetanus*, Gấu chó *U. malayanus* và Báo hoa mai *Panthera pardus*. Tuy nhiên, do vùng đang chịu nhiều sức ép của con người và các sinh cảnh đang mất dần tính tự nhiên của chúng, vì vậy có vẻ như vùng này hiện nay chỉ còn lại dấu vết hoặc một vài cá thể của các quần thể kể trên (A. Tordoff pers. comm.).

Cũng theo ADB (1999) vùng biển ngoài bờ Đèo Cả - Hòn Nưa là nơi rất đa dạng về các rạn san hô. Tuy nhiên, không có thông tin chi tiết về tính đa dạng sinh học của vùng biển.

Các vấn đề về bảo tồn

Ban Quản lý Khu Văn hóa Lịch sử Đèo Cả - Hòn Nưa có 8 cán bộ đóng tại một văn phòng và một trạm bảo vệ (Chi Cục Kiểm Lâm Phú Yên 2000). Theo ADB (1999), số cán bộ kiểm lâm quá ít không đủ đáp ứng yêu cầu của công tác bảo vệ rừng. Theo Chi cục Kiểm lâm tỉnh Phú Yên (2000) những mối đe dọa chính đối với tính đa dạng sinh học của vùng là việc khai thác gỗ và sản xuất than củi.

Các giá trị khác

Lý do chính đưa ra để thành lập Khu Văn hóa Lịch sử Đèo Cả - Hòn Nưa là bảo vệ phong cảnh ở Đèo Cả nằm trên đường quốc lộ 1 đoạn giữa thị trấn Tuy Hòa và thị trấn Vạn Ninh. Vịnh Vũng Rô nằm ở phía nam của khu văn hóa lịch sử cũng mang giá trị lịch sử là một vùng chiến trường trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp. Ngoài ra, trong kháng chiến chống Mỹ, vịnh Vũng Rô cũng là nơi tiếp nhận vũ khí và hàng tiếp tế vận chuyển bằng đường biển từ miền Bắc (ADB 1999).

Các dự án có liên quan

Ban Quản lý Khu Văn hóa Lịch sử Đèo Cả - Hòn Nưa hiện vẫn đang tiến hành các hoạt động trồng và bảo vệ rừng với nguồn vốn từ chương trình 661 của Nhà nước. Trước năm 1999, nguồn kinh phí cho các hoạt động này được lấy từ chương trình 327.

ADB hiện đang tài trợ cho một dự án hỗ trợ kỹ thuật vùng có tên *Quản lý Môi trường Biển và Ven biển vùng Biển Đông* với một phần kinh phí được tài trợ bởi Cơ quan Hợp tác Phát triển Thụy Sĩ. Dự án nhằm thúc đẩy việc cải thiện công tác quản lý các nguồn tài nguyên biển và ven biển trong vùng. Dự án này do Bộ Khoa học Công nghệ Môi trường thực hiện. Trong khuôn khổ dự án, một dự thảo quy hoạch các khu bảo tồn biển và ven biển của Việt Nam đã được soạn thảo. Bản dự thảo này đã rà soát hàng loạt các khu vực có thể để xây dựng một hệ thống khoảng 30 khu bảo tồn biển và ven biển quốc gia. Đèo Cả - Hòn Nưa cũng được liệt kê trong kế hoạch này.

Tài liệu tham khảo

ADB (1999) Draft coastal and marine protected areas plan. Hanoi: Asian Development Bank.

Phu Yen Provincial FPD (2000) [FPD questionnaire]. Tuy Hoa: Phu Yen Provincial Forest Protection Department. In Vietnamese.